

60-72 AYLIK ÇOCUKLARIN DUYGU DÜZENLEME BECERİLERİ İLE YARATICILIK BECERİLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN EMOTION REGULATION SKILLS AND
CREATIVITY SKILLS OF 60-72 MONTHS CHILDREN

Birgül Berna Uysal ¹, Yıldız Güven ²

Makalenin Alanı: Okul Öncesi

Makale Bilgileri

Özet

Geliş Tarihi

06.07.2022

Kabul Tarihi

01.09.2022

Anahtar Kelimeler

Okul öncesi dönem
Duygu düzenleme
Yaratıcılık

Bireyin amaçlarını gerçekleştirmesi ve çevreye uyum sağlamasında önemli bir yeri olan duygu düzenleme becerisinin, yaratıcı süreçte deneyimlenen duyguları yaratıcı davranışa dönüştürmede de etkili olduğu görülmektedir. Çalışmalar olumlu duygu durumlarının, yaratıcılık için önemli olan özgünlük ve esneklik üzerindeki olumlu etkisini doğrulamaktadır. Bu çalışmada, İstanbul ili Güngören İlçesinde yer alan Milli Eğitime bağlı bir anaokulunda eğitim alan 60-72 aylık çocukların duygu düzenleme becerileri ile yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 60 çocuk (35 kız, 25 erkek) oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanmış Genel Bilgi Formu, Batum ve Yağmurlu (2007) tarafından Türkçe uyarlaması yapılmış "Duygu Düzenleme Ölçeği" ve Yuvacı (2017) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış "Hibrit Yaratıcılık Testi" (Yuvacı, 2017) kullanılmıştır. Analizlerde duygu düzenleme becerileri ile yaratıcılık becerileri arasındaki ilişkiyi tespit etmek için Spearman korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Verilerin analizinde Spearman korelasyon analizi, gruplar arası farklarda ise Kruskal Wallis H testi ve Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; yaratıcılık ile duygu düzenlemenin duygu düzenleme alt boyutu arasında orta düzeyde pozitif ilişki tespit edilmiştir. Duygu düzenlemenin alt boyutlarından olan olumsuzluk ve duygu düzenlemenin cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Bulgular erkek çocukların kız çocuklarına göre daha fazla duygu düzenleme problemi yaşadığını, kız çocukların ise erkeklere göre daha yüksek duygu düzenleme becerilerine sahip olduklarını göstermektedir. Ayrıca lisans mezunu annelerin çocuklarının daha yüksek imgeleme becerilerine sahip oldukları görülmüştür. Araştırmadan elde edilen bulgular alanyazın doğrultusunda tartışılmış, araştırmacılara ve öğretmenlere öneriler getirilmiştir.

Article Info

Received

06.07.2022

Accepted

01.09.2022

Keywords

Pre-school period
Emotion regulation
Creativity

Abstract

It is seen that the emotion regulation skill, which has an important place in the realization of the individual's goals and adapting to the environment, is also effective in transforming the emotions experienced in the creative process into creative behavior. Studies confirm the positive effect of positive moods on originality and flexibility, which are important for creativity. In this study, it was aimed to examine the relationship between emotion regulation skills and creativity levels of 60-72 month old children who were educated in a kindergarten affiliated to the National Education in Güngören District of Istanbul. The study group of the research consists of 60 children (35 girls, 25 boys). The General Information Form prepared by the researchers, the "Emotion Regulation Scale" adapted to Turkish by Batum and Yağmurlu (2007) and the "Hybrid Creativity Test" (Yuvacı, 2017) adapted to Turkish by Yuvacı (2017) were used as data collection tools in the research. Spearman correlation coefficient was calculated to

¹ Güngören Polis Amca Anaokulu, İstanbul, e-posta: bernaaysal@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-4519-2312 (Sorumlu Yazar/Corresponding Author)

² Emekli Öğretim Üyesi, e-posta: yildizgvn@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5120-7381

determine the relationship between emotion regulation skills and creativity skills in the analyses. Spearman correlation analysis was used for data analysis, Kruskal Wallis H test and Mann Whitney U test were used for differences between groups. As a result of the research; A moderate positive correlation was found between creativity and emotion regulation sub-dimension of emotion regulation. It has been determined that negativity and emotion regulation, which are sub-dimensions of emotion regulation, differ significantly according to gender. Findings show that boys have more emotion regulation problems than girls, and girls have higher emotion regulation skills than boys. In addition, it was observed that the children of undergraduate mothers had higher imagery skills. The findings obtained from the research were discussed in line with the literature, and suggestions were made to researchers and teachers.

1. GİRİŞ

1.1. Duygu Düzenleme

Duygu, “Belirli nesne, olay veya bireylerin insanın iç dünyasında uyandırdığı izlenim” şeklinde tanımlanabilir (Türk Dil Kurumu, 2022). Bütün insanların duyguları vardır. Herkesin olaylar karşısında dışa yansıttığı tepki farklıdır. Bu da bireylerin duygularını düzenleme becerileriyle ilgilidir. Saarni (1984), duygu düzenlemeyi “kişinin dışavurumcu davranışını izleyerek duygu deneyimini düzenlemek” olarak tanımlamaktadır. Duygu düzenleme, bireyin amaçlarını gerçekleştirmek ve çevreye uyum sağlamak için duygusal deneyimlerini yönetme, duygusal tepkilerini kontrol etme, izleme, değerlendirme ve değiştirme yeteneği gerektirir (Denham vd., 2002; Dillon, 2009; Gross, 1998; Ivcevic ve Brackett, 2015; Shields ve Cicchetti, 1998). Sağlıklı olma durumumuz ayrılmaz bir şekilde duygularımızla bağlantılı olduğu için duygularımızı nasıl düzenlediğimiz önemli görülmektedir (Gross, 2002). Duygu düzenleme bireyin akademik başarısı (Graziano, 2007), sosyal-duygusal gelişimi ve özellikle olumlu akran ilişkileri için önemlidir (Blair vd.,2004; Denham, 2003; Eisenberg vd.,1993; Yağmurlu ve Altan, 2010).

Duygu düzenleme gelişimi çalışmaları okul öncesi yılların kritik öneme sahip olduğunu göstermiştir, çünkü bu dönemde çocuklar duygu düzenleme stratejilerinin önemini anlamaya ve bunları duygularını yönetmek için kullanmaya başlarlar (Cole, Dennis, Smith-Simon ve Cohen, 2009; Kapçı vd., 2009). Okul öncesi ve okul yılları, genellikle duygu düzenleme yeteneklerinin akranlarla sosyalleşme yoluyla ortaya çıktığı ve duygusal bilişin geliştiği bir dönemdir (Carlson, 1993). Araştırmalar, bu dönemde çocukların duyguları yönetme konusunda farklı yolların ayırımını yapmaya başladıklarını, bilişsel becerilerin gelişiminin de bu konudaki ilerlemeyi güçlü bir şekilde etkilediğini göstermiştir (Sala, Pons ve Molina, 2014). Çocukların okul öncesi eğitimdeki sosyal deneyimleri, kuralları ve düzeni içselleştirmelerine ve dolayısıyla kendi duygusal deneyimlerine dair bir anlayış geliştirmelerine olanak tanır ve bu

dönemde çocuklar duygu düzenlemelerinde daha özerk hale gelirler (Wellman, Cross ve Watson, 2001). Duygu düzenleme becerisinin gelişiminde çocuğun mizacı, çocuğa bakım veren aile üyelerinin kişilik özellikleri ve davranışlarının etkileşimi büyük önem taşımaktadır (Calkins,1994, akt. Uyar, Genç ve Arnas, 2018; Kopp, 1998). Özellikle okul ortamlardaki akademik ve kişilerarası beklentiler çocuklarda heyecan, endişe ve korku gibi çeşitli duyguları ortaya çıkarmakta, okul öncesi eğitimde sunulan kapsamlı desteklerin eksikliği ile birleştiğinde, birçok küçük çocuk için duyguları kontrol etmek bir zorluk teşkil etmektedir. Olumsuz duygular yaşayan çocuklar hırçın ve saldırgan davranışlarda bulunabilirler. Duygu düzenleme becerisi düşük olan çocukların stres yaşama durumlarının artması, stresle baş etme becerisinin yetersiz olması kaçınılmazdır. Duygularının düzenleyebilen bir çocuğun davranışlarının olumlu bir biçimde şekillenmesi sonucunda sosyal uyumunun sağlanması, toplum tarafından kabulün kolaylaşması, duygularını ifade edebildiği için rahatlayarak daha mutlu bir birey haline gelmesi ise olası bir sonuçtur (Akbaba, 2017). Çocukların stresli, olumsuz etkileşimlerle nasıl başa çıkmayı öğrendikleri, yalnızca kendi sıkıntı ve öfke duygularıyla uğraşmayı değil, aynı zamanda sosyal ilişkilerin gelişimi ve sürdürülmesi için büyük önem taşıyan başkalarının olumsuz duygularına karşı tepkilerini de içerir (Blair vd., 2004). Duygu düzenlemenin sosyal davranışlar üzerindeki etkisi göz önüne alındığında, olumlu sosyal davranışları desteklemek ya da sorun davranışları azaltmak için çocukların duygu düzenlemelerine odaklanan müdahale programlarına ihtiyaç olduğu açıktır (Arı ve Yaban,2016). Ribes vd. (2005)'e göre okul öncesi eğitim alanındaki araştırmacılar bireyin doğduğu andan itibaren duyguları anlama alanında aldığı eğitimin ileriki yıllarda karşılaşılabilecek duygusal, davranışsal ve sosyal problemleri azaltacağını savunmuşlardır. Bu bilgiden hareketle çocuklar için hazırlanacak eğitim programlarının duygusal ve sosyal içerikler yönünden zenginleştirilmesi gerektiği görüşünü belirtmişlerdir (akt. Kuyucu, 2012). Gross (2002)'de duygu düzenleme becerilerinin erken çocukluğu içerecek şekilde araştırılmasını önemli görmektedir. MEB Okul Öncesi Eğitim Programı'nda (2013) ise "Çocukların kendilerinin ve başkalarının duygularını fark etmesi" eğitimin temel ilkelerinden birisi olarak yer almakta ve duygu düzenlemenin önemini ortaya koymaktadır.

1.2. Yaratıcılık

21.yüzyılın hızla değişen yaşam standartlarına ayak uydurmak, çağın gerisinde kalmamak için teknolojiyi yakalamak ancak ve ancak eleştirel düşünebilen, problem çözebilen, yaratıcı, iletişim gücü yüksek ve iş-birliğine açık bireyler sayesinde mümkün olabilir (Hotaman,

2019, s.270). San (2002)'ye göre yaratıcılık; "Daha önceden kurulmamış ilişkiler kurabilme, yeni bir düşünce şeması içinde yeni yaşantı, deneyim, fikir ve ürünler ortaya koyabilme ya da anlam evrenimizi yeniden yapılandırma, bireyler için ya da kültür için gerçekliğe uygun bir yenilik katma"dır. Mumford (2003) yaratıcılığı; somut (buluşlar gibi) ve soyut (görüşler gibi) yeni ve değerli şeyler üretme olarak tanımlamıştır. Yaratıcılık geleneksel alışılmış düşüncelerin tersine yenilikçi düşünme ve çözümlerin ortaya konduğu bir süreçtir (Koçak ve İçmenoğlu, 2012). Yaratıcılık kavramı tüm duyuşsal ve düşünsel etkinliklerde, her türlü çalışma ve uğraşın içinde varlığını göstermektedir (Onur ve Zorlu, 2017). Sıra dışı dünyada olan biten olaylara duyarlı olma, iletişime ve eleştiriye açık olma, bağımsız davranış sergileyebilme ve sorun çözme becerisine sahip olma yaratıcı kişilerin özellikleri arasında sayılmaktadır (Üstündağ, 2005). Her çocukta yaratıcı olma yeteneği bulunmakta ise de yaratıcılığın sürekliliği, derecesi ve ortaya çıkışı çocuktan çocuğa farklılık göstermektedir.

1.3. Duygu Düzenleme ve Yaratıcılık İlişkisi

Ivcevic ve Hoffmann (2017)'ye göre duygular, sanat ve bilim alanlarındaki yaratıcı süreçte önemli bir rol oynar. Duygular aslında yaratıcılığın öznesidir. Araştırma bulguları da duygu düzenleme ile yaratıcılık ilişkisine işaret etmektedir (Ivcevic ve Brackett, 2015; Yeh ve Li, 2008). Duygu ve yaratıcılık üzerine yapılan son dönem araştırmaları, olumlu duygu durumlarının yaratıcılığı farklı şekillerde olumlu yönde etkilediğini göstermektedir (de Rooij, ve Jones, 2015). Olumlu ve olumsuz duygu durumlarının yaratıcılık üzerindeki etkileri üzerine çeyrek asırlık bir araştırmadan elde edilen çalışmaların meta-analizi, olumlu duygu durumlarının fikir üretme görevlerinde özgünlük ve esneklik üzerindeki faydalı etkisini doğrulamaktadır. Ancak olumsuz ve nötr duygu durumu arasında bir fark bulunmamıştır (Baas vd., 2008). Ivcevic ve Brackett (2015)'e göre ise sanattan bilimsel araştırmaya, teknolojik ve ticari yeniliklere kadar insan çabasının tüm alanlarında yaratıcılık; açmaza girildiğinde ve başarısızlıklarda hayal kırıklığı, olumsuz geri bildirimler karşısında kızgınlık, yeni sorunlar ve fikirler karşısında heyecan ve başarılı bir şekilde yaratıcı bir ürün ortaya koyduktan sonra ise mutlulukla doludur. Yaratıcı süreçte duyguları yönetmek, bir projede ısrar etmek veya vazgeçmek gibi bir kararla sonuçlanabilir. İnsanların ilgilerini sürdürebilmeleri ve zorluklarla karşılaştıklarında ısrarcı olabilmeleri için bu duyguların etkin bir şekilde yönetilmesi gerekir. Ayrıca bulgular duygu düzenleme yeteneğinin, kişinin yaratıcı süreç için gerekli olan tutkuyu ve engeller karşısında sebat duymasını etkilediğini de göstermektedir. Ivcevic ve Brackett (2015)'e göre duygu düzenleme yeteneği tek başına bir kişiyi daha yaratıcı yapmaz veya kişinin

uzaktan ilişkili fikirleri birbirine bağlamasına veya orijinal fikirler üretmesine yardımcı olmaz. Fakat yaratıcı süreç boyunca deneyimlenen duyguları (aşırı heyecanı duyma, birisi tarafından onaylanmama gibi) yönetmelerini sağlayarak; yeni fikirler veya sanatsal ilgileri için tercihlerini yaratıcı davranışa dönüştürmelerine yardımcı olabilir. Tersi durumda (örneğin bireyin yaratıcılığına olumsuz geribildirim verilmesi gibi) kişi yaratıcılık gerektiren bir etkinliğe katılma isteğini kaybedebilir.

Küçük çocuklarla yapılan çalışmalar duygular ve yaratıcılık arasındaki ilişkinin varlığına işaret etmektedir (Hoffmann ve Russ, 2012; Yeh ve Li, 2008). Okul öncesi ve ilkököl çocukları ile yapılan araştırmalar, duygu düzenleme ile yaratıcılığın bir biçimi hem de sonraki yaratıcılığın da habercisi olan -mış gibi oyunlardaki hayal kurma ve ıraksak düşünme becerisinin ilişkili olduğunu göstermiştir (Dillon,2009; Galyer ve Evans, 2001; Hoffmann ve Russ, 2012; Lindsey ve Colwell, 2003; Russ, 2014). Russ ve Kaugars (2000-2001) da çocukların özgünlük performansının oyun sırasındaki olumlu duygu durumu ile ilişkili olduğu görülmüştür. Önemli korelasyonlar gösteren sonuçlar, duygu düzenlemesi ile oyun yeteneği arasındaki bağlantının, bir oyun arkadaşı ile uzlaşmak zorunda kaldığında, duyguları düzenlemek için basit öğrenmenin ötesine geçtiğine dair bir fikir vermektedir (Dillon, 2009). Butcher ve Niec (2005)'in çalışma bulguları ise çocuklarda ölçülen yıkıcı davranış sıklığı ile düşük yaratıcılık arasındaki ilişkiye zayıf duygu düzenlemesinin aracılık ettiğini yönündedir. Hoffman ve Russ (2012)'nin araştırmasında yaratıcılık için önemli olan ıraksak düşünmenin akıcılık, esneklik ve özgünlük alt boyutları ile duygu düzenleme ilişkili bulunmuştur. Duygu düzenleme stratejileri, duygusal ifadeyi ve bilişsel esnekliği ve yaratıcı problem çözmeyi de etkilemektedir (Yeh, 2008; Russ ve Kaugars, 2000-2001). Yeh ve Li, (2008)'e göre okul öncesi çocukların duygularını düzenleme becerileri ile yaratıcılıkları arasındaki ilişkiyi belirlemek için çok az araştırma yapılmaktadır az sayıda çalışmanın olduğunu belirtmiştir. Bu çalışma doğrultusunda yapılan alanyazın taraması da okul öncesi dönem çocuklarla yapılan duygu düzenleme ve yaratıcılık arasındaki ilişki konusundaki araştırmaların çok sınırlı sayıda olduğunu göstermiş ve bu bulgu araştırmanın problemini oluşturmuştur.

1.4. Araştırmanın Önemi

Bir çocuğun eğitiminden söz edebilmek için öncelikle çocuğu tanımak ve çocuğun kendisini tanımasına fırsat vermek gereklidir. Bunu yapabilmeyin bir yolu da çocuğun duygularını anlamasından geçer. Çocuğun kendi duygusunu fark etmesi ve düzenlemesi hayati önem arz etmektedir. Son yıllarda okul öncesi dönem çocuklarının sosyal duygusal gelişimini

ön plana çıkaran çalışmalar yer aldığı bilinmektedir. Bu çalışmaların bir kısmı duygu düzenleme çalışmaları olarak karşımıza çıkmaktadır.

Aynı durum 21. Yüzyıl becerilerinden biri olan yaratıcılık becerisi için de söylenebilir. Teknolojik gelişmeler ne kadar ilerlerse ilerlesin insanı insan yapan özelliklerin başında yaratıcılık geldiği için yaratıcılık becerisinin önemi yadsınamaz.

İlgili alanyazın incelendiğinde yaratıcılık ve duygu düzenlemeye ilişkin sınırlı sayıda araştırmaya ulaşılmıştır. Buradan hareketle çalışmamız her iki becerinin ilişkisini kapsayacak şekilde odaklanmıştır.

1.5. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, 60-72 aylık çocukların duygu düzenleme becerileri ile yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi araştırmak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda çocukların duygu düzenleme becerileri ve yaratıcılık düzeylerinin; cinsiyet, yaş, okul öncesi eğitim süresi ve anne öğrenim durumuna göre farklılık gösterme durumları da incelenmiştir.

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama aracı, veri toplama süreci ve verilerin analizi açıklanmaktadır.

2.1. Araştırma Deseni

Bu araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli ise iki ya da daha çok sayıda değişkenin karşılaştırıldığı ya da aralarındaki ilişkilerin belirlendiği tarama modelidir (Karasar, 2007).

2.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı bir anaokulunda eğitime devam eden 60-72 aylık (ortalama 66.4 ay) 60 çocuk (35 kız, 25 erkek) oluşturmaktadır. Çalışma grubunun oluşturulmasında kolay ulaşılabilirlik esası dikkate alınmıştır.

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama araçları olarak Genel Bilgi Formu (yaş, cinsiyet, okul öncesi eğitime devam etme süresi ve anne öğrenim durumu bilgisini içermektedir). Türkçe uyarlaması Batum ve Yağmurlu (2007) tarafından yapılan Duygu Düzenleme Ölçeği ve Türkçe uyarlaması Yuvacı (2017) tarafından yapılan Hibrit Yaratıcılık Testi kullanılmıştır.

2.3.1. Genel Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından araştırmaya katılacak çocukların ve ailelerin çeşitli özelliklerini (yaş, cinsiyet, okula devam devam durumu vb.) öğrenmek amacıyla hazırlanmıştır.

2.3.2. Duygu Düzenleme Ölçeği

Duygu Düzenleme Ölçeği (Emotion Regulation Checklist), Shields ve Cicchetti (1997) tarafından geliştirilmiş ve Türkçe uyarlaması Batum ve Yağmurlu (2007) tarafından yapılmıştır. Ölçek, okul öncesi ve okul çağındaki çocukların duygusal tepkiselliği ve duyguların ortamın koşullarına göre düzenlenip ifade edilmesini değerlendiren 4'lü Likert tipte 24 madde ve "Olumsuzluk/Dayanıksızlık" ve "Duygu Düzenleme" olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır. Olumsuzluk alt ölçeği; harekete geçme, tepkisellik, öfke kontrolü, huysuzluk ve esnek olmamaya yönelik maddeleri içerirken, duygusal düzenleme alt ölçeğinde ise uygun gelişimsel davranış, empati, uygun duygu sergileme ve duygusal farkındalığa yönelik maddeler yer almaktadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar, çocuğun duygu düzenleme becerisinin yüksek düzeyde olduğuna işaret etmektedir. Ölçek 4-5 yaş çocuklar için yapılan çeşitli araştırmalarda (Galyer ve Evans, 2001; Kapçı, Uslu, Akgün ve Acer, 2009; Koçyiğit, Sezer ve Yılmaz, 2015; Seçer, 2017; Uyanık vd., 2018; Yağmurlu ve Altan, 2010) kullanılmıştır. Duygu düzenleme ölçeği dört-beş yaş arası çocuklara pek çok çalışmada uygulanmıştır. Ölçeğin araştırmacılar tarafından yapılan alt ölçeklerinin iç tutarlılık katsayıları ile test-tekrar test korelasyonları yüksek bulunmuştur. Ölçek ebeveynler ve öğretmenler tarafından doldurulabilmekte olup bu araştırmada öğretmenler tarafından doldurulmuştur.

2.3.3. Hibrit Yaratıcılık Testi

Hibrit Yaratıcılık Testi (Integrated Creative Test for Preschooler) Lee (2002) tarafından geliştirilmiş olup, yaratıcı düşünme yeteneği ve yaratıcı kişilik olarak iki alt boyuttan oluşmaktadır. Hibrit Yaratıcılık Testi'nin yaratıcı düşünme yeteneği ile ilgili bölümünün Türkçe'ye uyarlama çalışması Yuvacı (2017) tarafından yapılmıştır. Yaratıcı düşünme yeteneğinin, dil ve çizim alanı olmak üzere iki alt boyutu bulunmaktadır. Dil alanı; imgelem, akıcılık, esneklik ve özgünlük faktörlerinden oluşmaktadır. Testin çizim alanı ise; süreklilik, bağımlılık, tamamlama, yeni elemanlar ekleme, tema ve alışılmamış faktörlerinden oluşmaktadır. Testin Türkçe'ye uyarlanma süreci tamamlanmıştır. Faktörlere yönelik uyum yüzdesinin 0.74- 0.97 arasında olduğu bulunmuştur. Test, geçerlik ve güvenilirlik çalışması kapsamında okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 50 çocuğa uygulanmış, ön uygulama sonucunda çocukların cevapları doğrultusunda oluşturulan modelde, model-veri uyumunun

değerlendirilmesi yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizinde modelin geçerliliğini değerlendirmek için çok sayıda uyum indeksi kullanılarak yapılan analiz sonucunda Hibrit Yaratıcılık Testi'nin kabul edilebilir uyum aralıkları arasında olduğu belirlenmiştir (X^2 /sd : 2.21 RMSEA: 0,087, CFI: 0,90, NFI: 0,90, GFI: 0,91). Bu bilgiler doğrultusunda çocukların yaratıcılık yeteneklerinin Hibrit Yaratıcılık Testi'nde yer alan alt yeteneklerle ölçülebileceği belirlenmiştir. Çocuklarının testte yer alan alt yeteneklerden aldıkları puanların güvenilirliğinin belirlenmesi amacıyla hesaplanan Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0,837 olarak bulunmuş ve sonuçlar testin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermiştir (Yuvacı, 2017). Bu çalışmada testin sadece dil alanında yer alan; imgelem, akıcılık ve özgünlük alt testleri kullanılmıştır.

2.4. Veri Toplama Süreci

Çalışma öncesi ilgili araştırma izinleri alınmıştır. Veriler toplanması öncesinde çocukların ailelerine araştırmaya ilişkin bilgiler verilerek gönüllü olup olmadıkları sorulmuş ve çocukların kimlik bilgilerinin gizli tutulacağı vurgulanmıştır. Çalışmaya dahil edilen çocukların yaşının 60-72 ay arasında ve normal gelişim gösteren çocuk olmasına dikkat edilmiştir. Duygu Düzenleme Ölçeği çocukların öğretmenleri (9 öğretmen) tarafından değerlendirilmiştir. Bu aşama öncesinde araştırmaya katılmak isteyen öğretmenlere ölçme aracını tanıtıcı ve uygulamaya ilişkin gerekli bilgiler verilmiştir. Hibrit Yaratıcılık Testi ise araştırmacı tarafından uygun ortam sağlanarak çocuklara uygulanmıştır. Uygulama her çocuk için yaklaşık olarak ortalama 30 dakika sürmüştür.

2.5. Veri Analizi

Çalışma öncesinde normallik varsayımı incelenmiş ve dağılımın normal olmadığını görülmüştür. Analizlerde yaratıcılık ve duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkiyi tespit etmek için Spearman Korelasyon Katsayısı hesaplanmıştır. Araştırmada ayrıca fark analizlerinde Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis testleri kullanılmıştır. Yapılan istatistiklerde anlamlılık düzeyi olarak $p < 0,05$ seçilmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırma verilerin istatistiksel analizleri sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1. Yaratıcılık, Yaratıcılığın Alt Boyutları ve Duygu Düzenlemenin Alt Boyutları Arası Korelasyon Tablosu

		1	2	3	4	5	6
Hibrit	İmgelem (1)	1	,17	,23	,51*	-,02	,16
Yaratıcılık Testi	Akıcılık (2)		1	,69*	,86*	-,13	,23
Alt Boyutları	Özgünlük (3)			1	,86*	-,10	,21
	Hibrit Yaratıcılık Testi				1	-,18	,41*
	Toplam (4)						
Duygu Düzenleme	Olumsuzluk (5)					1	-,44*
Testi Alt Boyutları	Duygu Düzenleme (6)						1

Tablo 1’de görüldüğü gibi, Hibrit Yaratıcılık Testi’nden alınan toplam puan ile yaratıcılığın alt boyutları (imgelem, akıcılık ve özgünlük) arasında yüksek düzeyde pozitif korelasyon tespit edilmiştir ($p<,01$). Yaratıcılığın alt boyutları ile duygu düzenlemenin (olumsuzluk ve duygu düzenleme) alt boyutları arasında anlamlı ilişkinin olmadığı görülmüştür ($p>,05$). Bulgulara göre, yaratıcılıktan alınan toplam puan ile olumsuzluk arasında anlamlı ilişki yok iken ($p>,05$), duygu düzenleme ile arasında orta düzeyde pozitif ilişki vardır ($p<,01$). Son olarak, duygu düzenlemenin alt boyutları arasında orta düzeyde negatif korelasyon olduğu tespit edilmiştir ($p<,01$).

Araştırmaya katılan çocukların duygu düzenleme ve olumsuzluk alt boyutlarına ilişkin puanlarının cinsiyetlerine yönelik analiz sonuçları Tablo 2 ve 3’te sunulmuştur.

Tablo 2. Cinsiyete İlişkin Olumsuzluk Alt Boyutu Analizi

Cinsiyet	N	Sıralar Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	z
Erkek	25	38,00	950,00	250,00	-2,82*
Kız	35	25,14	880,00		

* $p<,01$

Tablo 2’te görüldüğü gibi erkek çocukların olumsuzluk sıra ortalaması kızlarınkinden anlamlı düzeyde ($p<,01$) daha yüksektir. Olumsuzluk alt boyutundan alınan yüksek puanlar düzenleme problemlerine işaret etmektedir. Bu bağlamda, erkek çocukların kız çocuklarına göre daha fazla düzenleme problemi yaşadığı tespit edilmiştir.

Tablo 3. Cinsiyete İlişkin Duygu Düzenleme Alt Boyutu Analizi

Cinsiyet	n	Sıralar Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	z
Erkek	25	23,78	594,50	269,50	-2,53*
Kız	35	35,30	1235,50		

*p<,01

Tablo 3'te görüldüğü gibi kız çocukların duygu düzenleme sıra ortalaması erkeklerinkinden anlamlı düzeyde ($p<,01$) daha yüksektir. Duygu düzenleme alt boyutundan alınan yüksek puanlar duygu düzenleme becerisinin yüksekliğine işaret etmektedir. Bu bağlamda, kız çocukların erkeklere göre daha yüksek duygu düzenleme becerilerine sahip oldukları söylenebilir.

Araştırmaya katılan çocukların yaratıcılık puanlarının annelerin öğrenim düzeylerine yönelik analiz sonuçları Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Annelerin Öğrenim Düzeyinin İmgelem Alt Boyutu Analizi

Öğrenim durumu	n	Sıralar Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	z
Lise ve altı	23	24,41	561,50	285,50	-2,29*
Lisans ve üstü	37	34,28	1268,50		

*p<,05

Annesi lisans ve üstü mezunu olan çocukların imgelem sıra ortalaması annesi en fazla lise mezunu olanlara göre daha yüksektir. Bu bağlamda, lisans mezunu annelerin çocuklarının daha yüksek imgelem becerilerine sahip oldukları söylenebilir.

Ek olarak bu çalışmada 60-72 aylık çocukların yaratıcılık düzeyleri ile bazı değişkenler (yaş, cinsiyet, anne öğrenim durumu vb.) arasında ilişkinin olup olmadığı incelenmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgularda çocukların yaşları ve okul öncesi eğitim süreleri, duygu düzenleme becerileri ve yaratıcılık düzeyleri ile ilişkili bulunmamıştır ($p>,05$). Benzer şekilde, çocukların cinsiyeti de yaratıcılık ve yaratıcılığın alt boyutları ile anlamlı fark göstermemiştir ($p>,05$). Analizler duygu düzenlemenin alt boyutlarının (olumsuzluk ve duygu düzenleme) cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaştığını göstermiştir Anne öğrenim düzeyi çocukların duygu düzenleme becerilerinde anlamlı fark yaratmazken ($p>,05$), yaratıcılıklarında sadece imgeleme alt boyutunda anlamlı ($p<,01$) fark yaratmıştır.

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmanın genel amacı, 60-72 aylık çocukların duygu düzenleme becerileri ile yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda çocukların duygu

düzenleme becerileri ve yaratıcılık düzeylerinin; yaş, cinsiyet ve anne öğrenim durumuna göre farklılık gösterme durumları da incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda yaratıcılık ile duygu düzenlemenin duygu düzenleme alt boyutu arasında orta düzeyde pozitif bir ilişki tespit edilmiştir. Bu bulgu araştırmacıların görüşleri (de Rooij ve Jones, 2015; Ivcevic ve Brackett, 2015; Ivcevic vd.,2017 Russ ve Kaugars, 2000-2001) ve küçük çocuklarla yapılan yaratıcılık ve yaratıcı oyunlar ile duygu düzenleme arasındaki ilişkiye bakan benzer çalışmalar (Butcher ve Niec, 2005; Dillon, 2010; Galyer ve Evans, 2001; Hoffmann ve Russ, 2012; Lindsey ve Colwell, 2003; Uyanık vd., 2018; Yeh ve Li, 2008) ile örtüşmektedir.

Çocukların yaşları ile bahsi geçen değişkenler arasında anlamlı ilişkili bulunmamıştır. Sonuçlar yaş aralığının sadece 60-72 ay gibi sınırlı olmasından kaynaklanabilir. Çocukların okul öncesi eğitim alma süresi de değişkenler açısından anlamlı fark yaratmamıştır. Araştırma sonucunda çocukların cinsiyetinin, yaratıcılık toplam ve alt boyutlarından aldıkları puanlarda anlamlı fark yaratmadığı görülmüştür. Güven ve Doğanay Koç (2020)'un çalışmasında yaratıcılık toplamında kızlar ve erkekler arasında anlamlı bir farkın olmadığı, yaratıcılığın alt boyutlarında kızların erkeklerden anlamlı düzeyde daha iyi olduklarını göstermiştir. Bu konuda yapılan bazı araştırma bulguları cinsiyete göre fark olmadığı yönündedir (Can Yaşar ve Aral, 2010; Ceylan, 2008; Gizir Ergen ve Köksal Akyol, 2012; Kayılı vd., 2011; Yuvacı, 2017). Diğer taraftan duygu düzenlemenin alt boyutlarının cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaştığı, görülmüştür. Bu bulgu kız çocukların erkeklere göre daha yüksek duygu düzenleme becerilerine sahip olduklarına ve erkek çocukların kız çocuklarına göre daha fazla düzenleme problemi yaşadığına işaret etmektedir. Araştırmanın bulguları bazı araştırma bulgularıyla (Cole, Zahn-Waxler ve Smith, 1994; Fujiki, Brinton ve Clarke,2002; Saarni, 1984; Ural vd., 2015; Yağmurlu ve Altan, 2010) örtüşmektedir. Kız ve erkeklerin benzer özellikler gösterdiklerini gösteren (Blair vd., 2004) çalışmalar vardır. Sala, Pons ve Molina (2014) 3-6 yaş arası çocuklarla yaptıkları çalışmalarında cinsiyete göre anlamlı farkın olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Farkın kız ve erkeklerin kullandıkları duygu düzenleme stratejilerinde ortaya çıktığı görülmüştür. Erkekler davranışsal stratejilere kızlardan daha sık başvururken, kızlar sosyal destek stratejilerini kullanmaktadırlar.

Anne öğrenim düzeyinin çocukların yaratıcılığın alt boyutlarından sadece imgelemden aldıkları puanları lise ve üzeri öğrenim görenler lehine etkilediği görülmüştür. Ceylan (2008)'in çalışmasında da anne öğrenim düzeyi ile çocukların yaratıcılıkları arasında anlamlı bir ilişki

bulunmamıştır. Anne öğrenim düzeyi çocukların duygu düzenleme becerilerinde anlamlı fark yaratmamıştır.

4.1. Öneriler

Bu araştırmanın çalışma grubunu İstanbul ili Güngören ilçesinde bulunan anaokuluna devam eden çocuklar oluşturmuştur. Farklı demografik özelliklere sahip çocuklarla ve daha büyük örneklem gruplarıyla duygu düzenleme ve yaratıcılık konusunda çalışılması araştırma sonuçlarını daha da güçlendirecektir. Araştırma sonuçları bağlamında araştırmacılara yönelik diğer bazı öneriler verilebilir. Bunlar; araştırmanın nitel çalışmalarla desteklenmesi, boylamsal çalışmaların yapılması, ailelere ve çocuklara yönelik müdahale ve eğitim programlarının tasarlanması, cinsiyet değişkeninin farklı çalışma gruplarında tekrar ele alınması ve bulgular doğrultusunda öğretmen ve ebeveynlerle çalışılması olabilir.

KAYNAKÇA

- Adagideli, F. (2018). *Okul Öncesi Çocuklarının İlkokula Hazır Bulunuşluklarının Yordayıcısı Olarak Öz-Düzenleme Becerilerinin İncelenmesi*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Akbaba, G. (2017). Beş ve Altı Yaş Çocuklarının Duygu Düzenlemesinde Çocuk Mizacıyla Anne Davranışları Arasındaki Etkileşimin İncelenmesi. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Aral, N. Akyol, A. & Sığırtmaç A. (2006). Beş-altı yaş grubundaki çocukların yaratıcılıkları üzerinde Orff öğretisine dayalı müzik eğitiminin etkisinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (15), 1-9.
- Arı, M. & Yaban, E.H. (2016). Okul öncesi dönemdeki çocukların sosyal davranışları: Mizaç ve duygu düzenlemenin rolü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(1), 125-141.
- Baas, M., De Dreu, C. K. W., & Nijstad, B. A. (2008). A meta-analysis of 25 years of mood-creativity research: hedonic tone, activation, or regulatory focus? *Psychological Bulletin*, 134, 779–806. doi:10.1037/a0012815
- Batum, P., & Yagmurlu, B. (2007). What counts in externalizing behaviors? The contributions of emotions and behavior regulation. *Current Psychology*, 25(4), 272–294.
- Blair, K. A., Denham, S. A., Kochanoff, A., & Whipple, B. (2004). Playing it cool: Temperament, emotion regulation, and social behavior in preschoolers. *Journal of School Psychology*, 42(6), 419–443. doi: 10.1016/j.jsp.2004.10.002
- Bozkurt, Y., Yükcü Ş. & Demircioğlu H. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 442-466, doi:10.21764/maeuefd.336085
- Butcher, J. L., & Niec, L. N. (2005). Disruptive behaviors and creativity in childhood: The importance of affect regulation. *Creativity Research Journal*, 17(2–3), 181–93. doi:10.1080/10400419.2005.9651478

- Can Yaşar M. & Aral, N. (2010). Yaratıcı düşünme becerilerinde okul öncesi eğitimin etkisi. *Kuramsal Eğitimbilim*, 3(2), 201-209. <https://keg.aku.edu.tr/arsiv/c3s2/c3s2m14.pdf>
- Carlson, C. (1993). The family-school link: Methodological issues in studies of family processes related to children's school competence. *School Psychology Quarterly*, 8(4), 264–276. doi:10.1037/h0088280
- Ceylan, E. (2008). Okulöncesi eğitime devam eden 5–6 yaş çocuklarının bilişsel tempoya göre yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Chavez Eakle, R., Eakle, A. J., & Cruz-Fuentes, C. (2012). The multiple relations between creativity and personality. *Creativity Research Journal*, 24(1), 76-82. <https://doi.org/10.1080/10400419.2012.649233>
- Cole, P. M., Dennis, T. A., Smith-Simon, K. E., & Cohen, L. H. (2009). Preschoolers' emotion regulation strategy understanding: Relations with emotion socialization and child self-regulation. *Social Development*, 18, 324–352. doi:10.1111/j.1467-9507.2008.00503.x
- Cole, P. M.; Zahn-Waxler, C., Fox, N. A., Usher, B.A., & Welsh, J.D. (1996). Individual differences in emotion regulation and behavior problems in preschool children. *Journal of Abnormal Psychology*, 105(4), 518–529. doi:10.1037/0021-843x.105.4.518
- Cole, P. M., Zahn-Waxler, C. & Smith, K. D. (1994). Expressive control during a disappointment: Variations related to preschoolers' behavior problems. *Developmental Psychology*, 30(6), 835-846.
- Craft, A., Mc Connon, L. & Matthews, A.(2012) .Child initiated play and professional creativity. *Thinking Skills and Creativity*, 7, 48-61. doi: 10.1016/j.tsc.2011.11.005
- Çetin, Z. (2010). Yaratıcılığın Gelişimi Erken Çocukluk Döneminde Yaratıcılık ve Geliştirilmesi, (Ed: Elif Çelebi Öncü). Pegem Akademi, Ankara.
- de Rooij, A. & Jones, S. (2015). (E)motion and creativity: Hacking the function of motor expressions in emotion regulation to augment creativity. Paper presented at the Ninth International Conference on Tangible, Embedded, and Embodied Interaction (TEI 2015), 15-01-2015-19-01-2015, California, USA. <https://openaccess.city.ac.uk/id/eprint/7942/1/tei120-de-rooij.pdf>
- Denham, S. A., Blair, K. A., DeMulder, E., Levitas, J., Sawyer, K., Auerbach-Major, S. & Quennan, P. (2003). Preschool emotional competence: Pathway to social competence. *Child Development*, 74, 238 – 256. doi:10.1111/1467-8624.00533
- Denham, S. A., Blair, K. A., Schmidt, M., & DeMulder, E. (2002). Compromised emotional competence: Seeds of violence sown early? *American Journal of Orthopsychiatry*, 72,70-82. doi:10.1037/0002-9432.72.1.70
- Dennis, T. (2006). Emotional self-regulation in preschoolers: The interplay of child approach reactivity, parenting, and control capacities.. *Developmental Psychology*, 42(1), 84–97. doi:10.1037/0012-1649.42.1.84
- Dillon, J.A. (2010). Play, Creativity, Emotion Regulation and Creative Functioning, Master of Arts, Case Western Reserve University
- Eisenberg, N., Losoya, S., Guthrie, I. K., Murphy, B., Shepard, S. A., Padgett S. J. et al. (2001). Parental socialization of children's dysregulated expression of emotion and externalizing problems. *Journal of Family Psychology*, 15, 183-205.
- Eschenbeck, H., Kohlmann, C.-W., & Lohaus, A. (2007). Gender differences in coping strategies in children and adolescents. *Journal of Individual Differences*, 28(1), 18–26. doi:10.1027/1614-0001.28.1.18

- Fujiki, M., Brinton, B. & Clarke, D. (2002) Emotion regulation in children with specific language impairment. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 33, 102-111.
- Gayler, K. T. & Evans, I. M. (2001). Pretend play and the development of emotion regulation in preschool children. *Early Child Development and Care*, 166, 93-108. doi: 10.1080/0300443011660108
- Gizir Ergen, Z. & Köksal Akyol, A. (2012). Anaokuluna devam eden çocukların yaratıcılıklarının incelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 5(2), 156-170. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/304186>
- Graziano, P.A., Reavis, R.D., Keane, S. P. & Calkins, S.D., (2007). The role of emotion regulation in children's early academic success. *Journal of School Psychology*, 45(1), 3–19. doi: 10.1016/j.jsp.2006.09.002
- Gross, J.J. (2002). Emotion regulation: Affective, cognitive, and social consequences. *Psychophysiology*, 39(3), 281–291. doi:10.1017/s0048577201393198
- Gross, J. J. (1998). The emerging field of emotion regulation: an integrative review. *Review of General Psychology*, 2, 271–99. doi:10.1037/1089–2680.2.3.271
- Hill, A. L., Degnan, K.A., Calkins, S.D.& Keane, S. P. (2006). Profiles of externalizing behavior problems for boys and girls across preschool: The roles of emotion regulation and inattention. *Developmental Psychology*, 42(5), 913–928. doi:10.1037/0012-1649.42.5.913
- Hoffmann, J. & Russ, S. (2012). Pretend play, creativity, and emotion regulation in children. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*, 6(2), 175–184. doi:10.1037/a0026299
- Horn, W., & Packard, T. (1985). Early identification of learning problems. A meta-analysis. *Journal of Educational Psychology*, 77, 597–607.
- Ivcevic, Z., & Brackett, M. A. (2015). Predicting creativity: Interactive effects of openness to experience and emotion regulation ability. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*, 9(4), 480–487. doi:10.1037/a0039826
- Ivcevic, Z., & Hoffmann, J.D. (2017). Emotions and Creativity: From States to Traits and Emotion Abilities, (Eds. G. J. Feist; R. Reiter-Palmon, J. C. Kaufman, (2017). *The Cambridge Handbook of Creativity and Personality Research*, 187–213. doi:10.1017/9781316228036.011
- Kapçı, E.G., Uslu, R.İ., Akgün, E. & Acer, D. (2009). İlköğretim çağı çocuklarında duygu ayarlama: Bir ölçek uyarlama çalışması ve duygu ayarlamayla ilişkili etmenlerin belirlenmesi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 16(1), 13-20.
- Karasar, N. (2007). Bilimsel araştırma yöntemi. Nobel Yayın Dağıtım.
- Karasar, N. (2012). Bilimsel araştırma yöntemi (24. Baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Kara, A. (2007). Okul Öncesi Dönemde 5-6 Yaş Grubu Çocukların Yaratıcılık Düzeylerini Etkileyen Faktörlere İlişkin Öğretmen Görüşleri. Yüksek lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi. Konya.
- Kaufman, James C.; Glaveanu, Vlad P.; Baer, John (2017). *The Cambridge Handbook of Creativity Across Domains // Creativity in the Domain of Emotions*. 10.1017/9781316274385(29), 525–548. doi:10.1017/9781316274385.029
- Kayılı, G., Kuşcu, Ö. & Özdemir A. (2011). The analysis of creativity of pre-school children in turkey according to different variants. *International Journal of Arts and Sciences*, 4(5), 208-218. <https://www.researchgate.net/publication/267094337>

- Koçak, R. İçmenoğlu, E. (2012). Üstün yetenekli öğrencilerin duygusal zekâ ve yaratıcılık düzeylerinin yaşam doyumlarını yordayıcı rolü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (37).
- Koçyiğit, S., Sezer, T. & Yılmaz, E. (2015). 60-72 aylık çocukların sosyal yetkinlik ve duygu düzenleme becerileri ile oyun becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12-1(23), 209-218.
- Kuyucu, Y. (2012). Duyguları Anlama Becerileri Farklı Düzeydeki Çocukların (60-72 Ay) Akranlarına Karşı Gösterdikleri Duygusal ve Davranışsal Tepkilerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.
- Lin, Wei-Lun; Tsai, Ping-Hsun; Lin, Hung-Yu; Chen, Hsueh-Chih (2014). How does emotion influence different creative performances? The mediating role of cognitive flexibility. *Cognition and Emotion*, 28(5), 834–844. doi:10.1080/02699931.2013.854195
- Lindsey E. W. & Colwell, M. J. (2003). Preschoolers' emotional competence: Links to pretend and physical play. *Child Study Journal*, 33, 39-52.
- MEB. (2013). Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı. Ankara.
- Okul Öncesi Eğitim Programı (2012). T.C. MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğü. <https://tegm.meb.gov.tr/>
- Onur D. & Zorlu, T. (2017). Yaratıcılık kavramı ile ilişkili kuramsal yaklaşımlar. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 1535-1552
- Russ, S. W., & Kaugars, A. S. (2000-2001). Emotion in children's play and creative problem solving. *Creativity Research Journal*, 13, 211-219.
- Russ, S. W. (2014). Pretend play in childhood: Foundation of adult creativity. Washington, DC: American <http://dx.doi.org/10.1037/14282-000>
- Saarni, C. (1984). An observational study of children's attempts to monitor their expressive behavior. *Child Development*, 55, 1504-1513.
- Sala, M.N., Pons., & Molina, P. (2014). Emotion regulation strategies in preschool children. *British Journal of Developmental Psychology*, 32, 440–453.
- San, İ. (2002). Sanatta Yaratıcılık, Oyun, Drama, Yaratıcı Drama (Ed: Ömer Adıgüzel). Naturel Yayıncılık
- San, İ. (2011). Yaratıcılıkta Temel Kavramlar, Okulöncesinde Yaratıcılık (Ed. Ali Öztürk). Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Saracho, O. (2002). Young Children's Creativity and Pretend Play. *Early Child Development and Care*, 172(5), 431–438. doi:10.1080/03004430214553
- Shields, A. & Cicchetti, D. (1997). Emotion regulation among school-age children: the development and validation of a new criterion Q-sort scale. *Developmental Psychology*, 33(6), 906.
- TDK (Türk Dil Kurumu) (2022). Güncel Türkçe Sözlük. Ankara: TDK Yayınları.
- Ural, O., Güven, G., Sezer, T., Efe Azkeskin, K., & Yılmaz, E. (2015). Okul öncesi dönemdeki çocukların bağlanma biçimleri ile sosyal yetkinlik ve duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Uluslararası Katılımlı III. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kongresi "Erken Müdahale". *Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(2), 589-598.

- Uyanık, G., Arslan Çiftçi, H., Ünsal, Ö., Kılıç, Z., & Değirmenci, Ş. (2018). Analyzing the relationships between preschool children's play skills and their social competence and emotion regulation skills. *Croatian Journal of Education*, 20; Sp.Ed.No.3, 243-257
- Uyar R. Genç M. & Arnas Y. (2018). Okul öncesi dönem çocukların duygu düzenleme ve duyguları anlama becerilerinin yordayıcısı olarak annelerin duygu sosyalleştirme davranışları. *Eğitim ve Bilim*, 43, 195.
- Üstündağ, T. (2005). Yaratıcılığa yolculuk. Ankara: Pegem Akademi.
- Wellman, H. M., Cross, D., & Watson, J. (2001). Meta-analysis of theory-of-mind development: The truth about false belief. *Child Development*, 72, 655–684. doi:10.1111/1467-8624.00304
- Yağmurlu, B. & Altan, O. (2010). Maternal socialization and child temperament as predictors of emotion regulation in Turkish preschoolers. *Infant and Child Development*, 19(3), 275-296. doi:10.1002/icd.646
- Yeh, Y.C. (2008). Age, Emotion regulation strategies, temperament, creative, drama and preschoolers creativity. *Journal of Creative Behavior*, 42 (2), 131-149.
- Yeh, Y.C. & Li, M. L. (2008). Age, emotion regulation strategies emperament, creative drama, and preschoolers' creativity. *The Journal of Creative Behavior*, 42, 131–149. doi:10.1002/j.2162-6057.2008.tb01291.x
- Young, M. R. & Fu, V. R. (1988). Influence of play and temperament on the young child's response to pain. *Children's Health Care*, 16, 209-215.
- Yuvacı, Z. & Dağlıoğlu, E. (2018). Okul öncesi eğitim alan çocukların ve buldukları sınıf ortamının yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 2(2) 234-256.
- Yuvacı, Z. (2017). Okul öncesi eğitim alan 6 yaş çocuklarının yaratıcılık düzeylerinin öğretmenlerinin ve sınıf ortamlarının yaratıcılıklarına göre incelenmesi. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi. Ankara.